Woensdag, 5 Mei 1943 | DAGBLAD | 60ste Jaargang, No. 8893

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit blad verschijnt dagelijks (behalve s Zondags)
Abonnementsprijs voor het Staatsdeel
f 1.50 per maand [Aruba *f* 2.—] bij vooruitbetaling.
Afzonderlijke nummers *f* 0.10.

Adm.: Tel., 1550. Redactie Tel. 1858.
Hoofdredacteur: Dr. JOH. HARTOG
Spreekuur van de Redactie 16—18 uur.
Uitgeefster: Paulus-drukkerij.
Bureaux: Conscientiesteeg 27—29.
Adres: Postbus 80, Willemstad.

Kantoor Verenigde Staten: M. D. BROMBERG & Asso. Inc.
19 to 25 West 44th Street, New York N. Y.
Kantoor voor Redactie en Administratie Gebiedsdeel Aruba:
J. E. CROES, Postbus 14, Nassaustraat, Oranjestad, Telef. 38

BIZERTE NOG 16 KM. VER

U S. A.-troepen hebben de Russell-eilanden bezet.

In nazie-Europa bommen op: Dortmund, Den Haag, Antwerpen, Abbeville. Taranto, Reggio Calabria.

Nog 7 Japanse schepen getorpedeerd.

GEEN PRETTIG VOORUITZICHT VOOR DE NAZIES.

James Long seint uit Londen:

De nazies erkenden het grimmig vooruitzicht, van een zo nabije Geallieerde invasie van Europa, dat men misschien het Tunische bruggehoofd voorbij zal trekken en over zee aanvallen doen op Sardinië en Sicilië nog vóór de val van Tunis en Bizerte.

Uitzendingen van Radio-Vichy en beweringen van den voornaamsten militairen commentator van Radio-Berlijn gaven uiting aan de vrees bij de as, dat de Geallieerden reeds manschappen en boten gereed hebben voor aanvallen op Sardinië en Sicilië.

En intussen hernieuwde Mussolini de dringende verzoeken rechtstreeks aan Hitler om militaire steun. Het Russische front wordt nauwkeurig door de waarnemers in Londen gadegeslagen voor enig teken, dat zal aantonen hoe groot de vrees van Hitler is. De Russische barometer is gebaseerd op de veronderstelling, dat Hitler niet zal trachten zijn gebruikelijk grootscheepse lente offiensief aan het Oostfront te ondernemen nu Groot Britannië en de Verenigde Staten met een invasie dreigen.

Terwijl de radio van Vichy dagelijks meer berichten geeft over samentrekkingen van Geallieerde invasie-schepen te Gibraltar en aan de Algerijnse kust, liet de Berlijnse radio-commentator Kapitein Ludwig Sertorius de bezorgdheid van de nazies blijken over de voorbereidingen, die getroffen worden door het Noordamerikaanse 5de leger in Noord-Afrika. Dit leger neemt niet aan de Tunische strijd deel.

„Reusachtige Britse en Noordamerikaanse strijdkrachten zijn in Algerië en Marokko opgehoopt: genoeg om niet één, doch verschillende legers te vormen", zeide hij.

„Daarom moet de vraag gesteld worden waarom het Geallieerde Hoofdcommando de hoofdmacht van zijn leger-reserves in Noord-Afrika in het Westelijk gebied houdt. Dit is, wijl men een ladings-manoeuvre op grote schaal in de zin heeft".

Gelijk de radio-commentator van het Duitse Hoofdcommando, Generaal Kurt Dietmar, was Sertorius van mening, dat de aanvallen op zulke tredtenen als Sicilië en Sardinië misschien niet zullen wachten op de algehele opruiming in Tunis. Dietmar gaf ook toe, dat Zuid-Europa „biezonder gunstige condities voor een landing biedt".

Hij beweerde echter, dat dergelijke krijgsverrichtingen zullen worden tegengegaan door de verdedigingswerken, die door de nazies op de invasiekusten zijn gebouwd, en „door de aard van het terrein" (Londen, (AP) 4.5).

GEALLIEERDEN DRINGEN VOORUIT.

De Noordamerikaanse troepen drongen vooruit door Mateur na deze plaats Maandagmorgen om 11 uur bezet te hebben en staken de rivier Tine heden over, niettegenstaande de brug erover door den vijand werd opgeblazen.

Men valt in Noordoostelijke richting aan naar Ferryville op de hielen van de nog steeds terugtrekkende Duitsers. Een zegsman zeide, dat de troepen van het Noordamerikaanse tweede corps biezonder snel de betekenis vatten van de vijandelijke terugtrekkingen in het Noordelijke deel van Tunis en ogenblikkelijk vooruit trokken.

Terwijl de troepen van het Corps France d'Afrique ten Noorden van het Meer Achkel oprukten, bewoog het Noordamerikaanse voetvolk zich voorwaarts achter den terugtrekkenden vijand en bereikte men een wegenkruispunt op 6 kilometer ten Noord-Westen van Mateur zonder weerstand te ondervinden. Een verkennings-afdeling snelde toen naar Mateur.

Toen de Noordamerikaanse verkenningsafdeling Mateur bereikte vond men, dat de brug over de rivier ten Westen van de stad was opgeblazen door den terugtrekkenden vijand. Toch trok men verder. Er was geen aanwijzing hoe ver de vooruitgeschoven elementen konden voortrukenk. Er ligt een hoge grond aan de Oostelijke zijde van de weg op enkele kilometers van Ferryville, waar de as waarschijnlijk stand zal houden om de toegangwegen naar Bizerte te beschermen. Andere Noordamerikaanse troepen kwamen aanzetten over weg van Béja naar Mateur en bereikten een punt op ongeveer 13 kilometer ten Zuiden van Mateur. Voorts trok men vooruit in Oostelijke richting tot de rivier Tine. Dit punt ligt op 10 kilometer ten Noord-Westen ven Tebourba, doch wordt ervan gescheiden door een heuvelketen, behalve nog door de rivier. Door deze opzienbarende voortgang zijn de vijandelijke troepen in de heuvels bij Jefna achtergelaten en een zegsman voorspelde, dat nog meer gevangenen zullen worden genomen behalve de 200 Duitsers, die eergisteren werden gevangen.

Verdere lichte vorderingen werden gemaakt in de Centrale sector waar het 1ste leger de durk op den vijand voortzette. Aan het front van het 8ste leger hadden er belangrijke beschietingen en patrouille-activiteiten plaats (Geallieerd Hoofdkwartier in Noord-Afrika, (AP) 4.5).

AANVAL OP LAMPEDUSA.

Het Britse communiqué van Malta zeide: „Onze gevechtsbommenwerpers vielen Lampedusa aan. Men zag bommen ontploffen op het vliegveld. In de afgelopen nacht plaatsten luchteskaders van de Koninkijke Britse Marine voltreffers met bommen op een bevoorradingsschip nabij de Tunische kust. Het schip stond in lichte laaie toen het het laatste gezien werd (Valetta, (AP) 4.5).

FRANS COMMUNIQUÉ VAN NOORD-AFRIKA.

„Het Corps France d'Afrique heeft belangrijke vordering gemaakt ten Noorden van het Meer Achkel in nauwe samenwerking met de Noordamerikaanse troepen. Nadat talrijke gevangenen genomen werden ten Zuiden van Pont du Fahs, gingen onze strijdkrachten er gistermorgen tot de aanval over. De verrichting heeft gunstig voortgang. Meer dan honderd gevangenen zijn reeds genomen" (Algiers, (AP) 4.5).

U.S.A.-TROEPEN BEZETTEN DE RUSSELL EILANDEN.

De Noordamerikaanse Marine maakt bekend, dat Noordamerikaanse strijdkrachten gevestigd zijn op de Russell eilanden ten Noord-Westen van Guadalcanal. Deze eilanden werden zonder vijandelijke weerstand bezet in Februari, enige tijd nadat de vijandelijke weerstand op Guadalcanal was geëindigd.

De Russell-groep, waartoe twee hoofdeilanden behoren, ligt op slechts 28 kilometer van het Noordwestelijk punt van Guadalcanal af. De groep ligt op minder dan 160 kilometer van zulke punten in de Centrale Salomonseilanden als de Viru-haven en de Rekata-baai, van waaruit — naar bekend is — de Japanners hebben geopereerd.

Een zegsman van de Noordamerikaanse Marine weigerde commentaar te leveren op de verrichting, die in Februari werd uitgevoerd, doch klaarblijkelijk hebben de Russell-eilanden als voorposten gediend van de Noordamerikaanse stellingen op Guadalcanal.

De bezetting van de Russell eilanden is de tweede dergelijke beweging, die gedurende de laatste twee weken bekend gemaakt werd. Op 23 April maakte de Noordamerikaanse Marine bekend, dat mariniers de Ellice eilanden in de Stille Zuidzee hebben bezet. Hierdoor verkreeg men operatie-bases, die veel dichter bij de Japanse centra in de Gilbert-groep liggen.

Het is niet bekend wat voor soort verdedigingswerken op de Russell eilanden zijn aangelegd. Blijkbaar zouden de eilanden kunnen dienen om er een landingsterrein aan te leggen, hoewel dit niet strict nodig is, omdat het vliegveld van Guadalcanal er dichtbij genoeg ligt om met gevechtsvliegtuigen steun te bieden. De bezetting is de eerste gemelde uitbreiding in de Salomonseilanden sedert de Noordamerikaanse strijdkrachten zich er op 7 Augustus heen begaven (Washington, (AP) 4.5).

7 JAPANSE SCHEPEN GETORPEDEERD.

De Noordamerikaanse Marine gaf het volgende communiqué uit:

„Stille Zuidzee en Verre Oosten: Noordamerikaanse duikboten hebben de volgende resultaten gemeld van operaties tegen den vijand in deze gebieden: a) 2 torpedojagers werden tot zinken gebracht; b) een middelgrote tanker werd tot zinken gebracht; c) een middelgroot vrachtschip werd tot zinken gebracht; d) een middelgroot bevoorradingsschip werd tot zinken gebracht; e) een middelgroot transportschip werd tot zinken gebracht; f) een groot transportschip werd beschadigd en waarschijnlijk tot zinken gebracht. Deze successen zijn niet bekendgemaakt in enig communiqué van het Departement van Marine."

Door deze geslaagde aanvallen is het totale Japanse schepen, dat volgens bekendmaking tot zinken werd gebracht of beschadigd door Noordamerikaanse duikboten, gebracht op 222. Hiervan werden 155 zeker tot zinken gebracht, 25 waarschijnlijk tot zinken gebracht en 42 beschadigd. (Washington, (AP) 4.5).

AANVAL OP ANTWERPEN.

Radio-Berlijn deelde mede, dat Noordamerikaanse bommenwerpers de Belgische industrie-stad Antwerpen Dinsdagmiddag aanvielen en bommen wierpen van grote hoogte. Hevige luchtgevechten zouden boven de stad plaats vinden en volgens het Duitse bericht, dat door de Associated Press werd opgevangen, zou men vele valschermen zien neerdalen. Dit beschouwde men als een teken, dat een groot aantal Noordamerikaanse bommenwerpers moet zijn neergeschoten.

Berlijn beweerde, dat uitsluitend onder de burgerbevolking slachtoffers werden veroorzaakt. Er was geen ogenblikkelijke Geallieerde bevestiging van de aanval (New York, (AP) 4.5).

AANVALLEN OP DEN HAAG EN ABBEVILLE.

Het Britse Ministerie van Luchtvaart gaf het volgende communiqué uit:

„Kort na het middaguur vielen Mosquito's van het Bommenwerperscommando zonder verlies de electrische centrale te Den Haag aan. Hedenavond bombardeerden Ventura's, onder geleide van gevechtsvliegtuigen, de rangeerterreinen te Abbeville. 3 Vijandelijke gevechtsvliegtuigen werden vernield. Een onzer gevechtsvliegtuigen wordt vermist. 2 Vliegtuigen van het Kustcommando worden vermist van een verkenningstocht naar vijandelijke schepen langs de kust van Noorwegen" (Londen, (AP) 4.5).

HEVIGE AANVAL OP DORTMUND.

Het Britse Ministerie van Luchtvaart gaf het volgende communiqué uit: „In de afgelopen nacht deden vliegtuigen van het Bommenwerperscommando een zeer hevige aanval op Dortmund. Het zicht was goed, met uitzondering van een lichte waas boven de grond. De eerste rapporten geven te kennen, dat het bombardement goed geconcentreerd was. 30 Onzer bommenwerpers worden vermist."

Dortmund is een belangrijk industriecentrum op 45 kilometer ten Oosten van Essen. Machines, spoorwegwagons en locomotieven zijn de voornaamste producten van Dortmunds fabrieken. Andere producten zijn: kolen, ijzer en staal. Het is een van de grootste Duitse binnenhavens en had in 1939 een bevolking van 537.000. Volgens de radio van Berlijn werden 16 vliegtuigen neergeschoten.

De aanval van de afgelopen nacht op Dortmund was de eerste, die op grote schaal op deze stad werd uitgevoerd. De stad werd vroeger verschillende malen getroffen als deel van een algemene aanval, doch was nooit het uitsluitende doel. Het verlies van 30 Britse bommenwerpers is het grootste sedert de aanval op Stettin, Rostock en Berlijn, toen er 31 verloren gingen (Londen, (AP) 5.5).

Deze krant is gedeeltelijk ongecorrigeerd.

Het nieuws van vandaag.

Op 28 kilometer ten Westen van Guadalcanal ligt een groepje eilanden, dat de naam van Russell draagt, waarschijnlijk genoemd naar een van de vele avonturiers, die in de loop van de eeuwen de Salomonseilanden bezochten. Op deze eilandjes zitten nu ook Noordamerikaanse troepen, die als het ware een voorpost vormen voor het garnizoen op Guadalcanal. De bezetting vond in Februari plaats, vlak nadat de Japanners van Guadalcanal verdreven waren (blz. 1).

Dit werd bekend gemaakt door een communiqué van de Noordamerikaanse Marine. Een ander communiqué vertelde, dat Noordamerikaanse duikboten weer 7 Japanse schepen in de grond geboord hebben. Nog een ander versterkte biezonderheden over het terugslaan van een Japanse vlootmacht, welke in Maart versterkingen naar Attu of Kiska in de Aleoeten poogden te voeren (blz. 3).

Nog een eiland in de Stille Oceaan schijnt door de Noordamerikanen bezet te zijn. Dit werd niet bekend gemaakt door het Noordamerikaanse Departement van Marine, doch gemeld door de radio van Parijs. Het Paas-eiland behoort sinds 1888 aan Chili en ligt op ongeveer een-derde van de afstand van Chili naar Australië. Het eiland werd ontdekt op Pasen van het jaar 1722 door den Nederlandsen ontdekkingsreiziger Jacob Roggeveen. De oppervlakte is 120 vierkante kilometer, iets groter dan St. Maarten dus, dat 110 vierkante kilometer groot is. De bodem bestaat geheel uit vulcanische producten. Het klimaat is winderig en vrij koel; bomen groeien er slecht. De bewoners, 250 in getal, de Hapa Nui (Polynesiërs) wonen te Orongo. De Chileense regering heeft op dit eiland een metereologisch observatorium. Het merkwaardige van Paaseiland zijn de talrijke megalithische bouwwerken, muren, terrassen en steenen beelden, die hier voorkomen. De herkomst ervan is tot nu toe niet opgehelderd. Bovendien vond men er inscripties met onbekende lettertekens (blz. 3).

De strijd in de Russische Kuban nam in hevigheid toe en houdt bijna gelijke tred met de geweldige luchtgevechten, waarbij de Luftwaffe gedurende de laatste dagen meer dan 125 vliegtuigen wist te verliezen. Vooràl ten Noord-Oosten van Novorossisk wordt hard gevochten en een Duits bericht gaf toe, dat de nazies zich ten Westen van Krymskaya hebben teruggetrokken. Novorossisk is echter nog in Duitse handen. Of dit nog lang zo zal zijn, is te betwijfelen, gezien de kracht van het nieuwe Sovjet-offensief (blz. 3).

Bizerte in Tunis is nu nog maar 20 kilometer ver en de Geallieerde kanonnen zouden de vlootbasis desnoods kunnen beschieten. Fransen en Noordamerikanen hebben de kusten van het Meer Achkel bereikt en dringen behoedzaam voort tegen een steeds krachtiger weerstand van den vijand. Aan het front van het Britse 1e leger wordt ook vordering gemaakt, doch aan het front van het Britse 8e leger heersen nog patrouille-activiteiten (blz. 1).

De luchtmachten der Geallieerden zijn overal actief in de strijd rond Europa. Aan het Russische front worden vooral Duitse luchtbases en verbindingslinies aangevallen. In het Middellandse Zeegebied waren het de Italiaanse vlootbasis Taranto en Reggio Calabria. In West-Europa waren het Den Haag, Antwerpen, Abbeville en Dortmund (blz. 1).

De cultus van het verstand als symptoom van de nedergang der beschaving.

INDIVIDUALISME EN RATIONALISME.

HET VERLOREN GAAN VAN DE ZELFTUCHT LEIDDE TOT WENSDROMEN

In ons hoofdartikel van Dinsdag, 20 April jl. hebben wij uitgaande van Huizinga's vergelijking tussen de Romeinse en onze tijd, aan de hand van Chestertons. „St. Franciscus van Assisi", een uiteenzetting gegeven van de groei der natuuraanbidding.

In het uiterlijke hoogtepunt der oude cultuur begon het zaad van haar ondergang te ontkiemen. In het daarop volgende groeiende Christendom ontwikkelde de christelijke mensheid zich tot het hoogtepunt van de Middeleeuws-Christelijke cultuur.

In de 14de en 15de eeuw had men in Italië verscheidene goed georganiseerde en welvarende staten, het sine qua non voor een culturele „gouden eeuw", met aan het hoofd tyrannen en condottieri" (men denke aan Griekenland en Sicilië: de geschiedenis herhaalt zich).

Zij waren merendeels het resultaat van gewetenloze politiek en werden in stand gehouden door een rigoureus absolutisme van den vorst. Deze vorsten hielden ervan mede in het belang hunner onsterfelijkheid, hun hof een middelpunt van kunst en wetenschap te maken: ziedaar het begin der Renaissance. Het verschil tussen deze periode en de vorige is aanvankelijk slechts in methode en vorm te vinden. In Italië was vanzelfsprekend nog veel van de Romeinse cultuur te vinden, afgezien van het feit, dat de Kerk in deze als een sterk conserverende factor heeft gewerkt. En het is dan ook niet te verwonderen, dat men naar deze hoge beschaving teruggreep. Aanvankelijk, zoals reeds gezegd, slechts naar de vorm. Maar de mens is eigenlijk altijd een groot kind geweest, door zijn wetenschappelijke en kunstwerken, begon hij zichzelf weer en dan vooral zijn verstand, in het middelpunt te plaatsen: en hier begint het individualisme zijn kop op te steken.

Zonder individualistische triomf was het onchristelijk pantheisme niet mogelijk geweest.

En dit individualisme heeft vooreerst de Hervorming mogelijk gemaakt, in de vorm, waarin zij geschiedde, hoe hard een hervorming overigens ook nodig was. Dat dit inderdaad zo is, en de Hervorming niet te beschouwen is als soortgelijk aan de afscheidingen als die van de Orthodoxe Oosterse Kerken, blijkt wel hier uit, dat die Oosterse Kerken, de hoofdpunten der oude Kerk, de Godheid van Christus, de Mis, de Sacramenten enz. nog steeds bewaard hebben.

Maar slechts het individualisme, dat met de Hervorming hoogtij vierde, heeft als het ware het hek van de dam gehaald. En hoe orthodox sommige kerken of gemeenten ook mogen zijn, zonder de Hervorming waren puur pantheïstische en on-Christelijke richtingen, als de Christian Science, de Christengemeenschap van Rittelmeyer e.a. niet mogelijk geweest. Men begon met de aflaten en eindigde met Christus Zelf.

Om nu op de invloed der Renaissance terug te komen: de inhoud begon nu te veranderen met de vorm; natuurlijk onder invloed van de antieke schrijvers: maar alleen mogelijk door een verandering in de inwendige. gesteltenis. Men kon als het ware in de practijk niet meer geloven, dat de mens werkelijk zo gevallen was, als men hem wilde doen geloven. De bewondering voor 's mensen verstand — iets, dat inderdaad niet genoeg bewonderd kan worden — raakte buiten proporties. Het was niet zozeer — en hier maakt de moderne mens zijn fout — dat het vestand te véél bewonderd en te zéér gecultiveerd werd men zou bijna zeggen: het is nog lang niet de rest kwijt.

Overschatting van het verstand.

Men meende, als het verstand maar ontwikkeld wierd, dat het [illegible] vanzelf de leiding zou geven aan de wil en de hartstochten (deze in philosophische zin). Dat de Grieken en Romeinen daar al een keer hun nek over hadden gebroken, vergat men. En deze stelling is in wezen on-Christelijk. Interessant is het, hier het gezegde van Ds. Wormser ter vergelijking te citeren, dat deze schreef in 1854 over de modernistisch getinte predikanten der Nederduits Hervormde Kerk: „Wij zoeken reformatie door godsvrucht, waaraan wetenschap bevorderlijk moet zijn; — zij zoeken wetenschap, en memen,dat deze reformeren zal".

Dit rationalisme heeft ten grondslag gelegen aan alles, wat sedertdien volgde: Zowel aan onze staatsvorm als aan onze wetenschap; van de Franse revolutie, waaraan de huidige democratische staatsvorm ontsproot, tot ons zoeken naar psychische complexen en de invloed van de werking onzer klieren: het hoofdthema was en is: „de mens is goed, zoals hij is, en ten goede geneigd. De oorzaak van de rommel, die hij van de prachtigste dingen maakt, moet dus gezocht worden in geestelijke invloeden van buiten af, of van de materie, in casu zijn lichaam".

Door te vergeten, dat de mens wel van nature ten goede geneigd is — zoekt hij niet de Goede in alles, zelfs in zichzelf? — maar dat doordat datgene, wat in zijn oorspronkelijke staat verstand, wil en hartstochten in genoemde volgorde — onder elkanders heerschappij stelde, is verloren gegaan, nu hartstochten en wil heel gemakkelijk de baas kunnen spelen over het verstand — en dan krijgt men: wensdromen — en daardoor een deel-goed voor het geheel Goede wordt aangezien, heeft men de antieke fout herhaald.

En de zure vruchten plukken wij nu. Daar dit proces natuurlijk op een ongelooflijk subtiele wijze werkt, zitten wij nu met een chaos, waar bijna niet meer uit te komen is: de gemaakte fouten zijn zó „plausibel", en hebben alles zó doordrongen, dat zij bijna niet te hervinden zijn.

Dat wij ondanks alles toch nog, de in ons artikel van 20 April jl. genoemde cultuurdefinitie van Huizinga voor ogen houdend, over een zekere eenheid van cultuur kunnen spreken, blijkt wel uit het feit, dat de oude Christelijke begrippen, tot ergernis en verbazing van menig modern heidens psycholoog — en ook Huizinga erkent dit feit — op moreel en sociaal gebied het duidelijkst, doch feitelijk op alle gebieden, nog steeds — hoezeer verminkt en verdraaid — invloed oefenen, al is het slechts in sommige gevallen in de intuïtie of het onderbewustzijn der menigte.

Josef Emonds in zijn inleiding op de Duitse uitgave van Cardinaal Newmans „Die Einheit der Kirche und die Mannigfalt ihrer Æmter" zegt hiervan, sprekend over de Kerk:

„De Hoedster vinden wij van Haar

opschik en macht berooid; de wereld is in de afgenomen kledij getrokken: het leergezag vervormend tot een slechte onfeilbaarheid, het koningschap tot een slechte vrijmachtigheid, het priesterschap tot een als afgod gemaakte sociale werkzaamheid".

Op grond van hetgeen wij vroeger schreven mag men dan ook voor het cultuurproces, waarvan wij nu de wel wat hevige stuiptrekkingen doormaken, toch ook wel een 5 eeuwen in plaats van die door Huizinga gestelde enkele jaren, rekenen.

De deugdelijkheid van het staatsbestuur in zijn huidige vorm.

Het tweede verschilpunt, door Huizinga in ons blad van Dinsdag, 20 April genoemd, was de stremming van de functie van het staatsorganisme: het staatsbestuur daalde voortdurend in deugdelijkheid en doeltreffendheid, tengevolge waarvan de rijksgrenzen bezweken, en tenslotte overheersing door indringende vreemde volken.

ad 2 dan. Is er nog iemand die niet twijfelt aan de deugdelijkheid en doeltreffendheid van het staatsbestuur in zijn huidige vorm?

De grenzen zijn in ieder geval als destijds bezweken, en de tegenwoordige „Germanen", die de wereld plat trappen, zijn van een veel erger soort dan hun voorgangers in de 5e en 6e eeuw. Dat de dief en vernieler nú een huisgenoot is en géén inbreker, zoals toen, doet aan de aard van het misdrijf weinig af, noch aan de al of niet deugdelijkheid van onze sloten en brandkasten en derzelver inhoud.

De veelheid der volken in één wereldstaat.

Huizinga's derde punt betrof de veelheid van volken, samengevat in een wereldstaat. Thans leven wij in een stelsel van afzonderlijke wedijverende staten.

ad 3 zouden wij dus willen opmerken:

Of het verschil tussen de vele wedijverende staten en de vele volken binnen de éne staat zo'n werkelijk verschil als cultuurvoorwaarde biedt, is de vraag, te meer als men bedenkt, dat men moeilijk over de Franse, Nederlandse of Engelse cultuur kan spreken, maar wel van een Westeuropese.

Hier is inderdaad van enig verschil sprake. Er is nu geen stilstand van technisch vermogen noch daling der productiviteit, doch Huizinga zelf beklemtoont de relatieve waarde hiervan.

En of men nog van een stijgen van het economisch leven kan spreken, is ook maar de vraag.

Met de geest van onderzoek is het al anders. Van de ene kant is er wel sprake van een groter intensifiëring, maar onmiskenbaar gaat het bij een groot gedeelte de tegenovergestelde kant op, gelijk Huizinga verderop ook zelf breedvoerig uiteenzet.

En met de geest van vormgeving? Niemand zal dienaangaande van een bloeitijd durven spreken.

Curaçao.

„CLUB DU LIVRE FRANÇAIS".

Het eerste bulletin van de Club du Livre Français is thans verschenen en vermeldt de keuze van „Le Petit Prince" door Antoine de Saint-Exupéry, den bekenden oorlogsvlieger.

KATHOLIEKE SPORTCENTRALE.

9 Mei: Ecuador — Republiek; 16 Mei: St. Jorisviering; 23 Mei: Paardenrennen (Rifterrein), Atletiekwedstrijden (Sta. Rosa); 30 Mei: C.S.R. 2 — The Western Stars (15 uur); De West — Ajax — (16.30 uur).

MUZIEK OP BRIONPLEIN.

Zondag as. 9 Mei, om 16 uur zal het muziekgezelschap „Santa Caecilia" een muziekuitvoering geven op het Brionplein. Het volgende programma wordt uitgevoerd: Wilhelmus; Jong Holland (A. Palm); Dichter und Bauer (Ouverture — J. Puppé); Ensueño Seductor (valse — J. Rosas); Mosquito (Danza — E. Cambier); Pauze; Tulipan (Mazurca — C. Ulder); Orpheus in der Unterwelt (Offenbach); Dansmuziek.

VERENIGINGSNIEUWS.

— Sint Thomas Kring: Vrijdag, 7 April, om 20 uur Huishoudelijke vergadering (Social program).

— Curaçaose Postzegel Vereniging: Op Zondag 9 Mei as. zal er om 10.— uur in het loge-gebouw „De Vergenoeging" een gewone ledenvergadering plaats vinden.

FRANKRIJKS WERELDROEPING.

In verband met een zeer storende drukfout in ons hoofdartikel van gisteren, herhalen wij nog eens de laatste passage:

„Ziedaar, waarom Duitsland denkt zichzelf gevonden te hebben in een zekere rassenleer: aan de ene kant de Duitsers, van zuiver ras, van supérieur ras; aan de andere kant het afschuwelijk mengsel der gewone mensen. Wel, wij, wij zijn fier een gemengd volk te zijn, zoals gij, mannen van Amerika, en wij zijn fier de eeuwen door, gesmeed te hebben zoals gij het op het ogenblik aan het doen zijt, aan een menselijk metaal, waarvan niemand de waarde of de weerstand kan ontkennen. Frankrijk telt in zijn uitgestrekte gelederen Kelten, Iberiërs, Liguriërs, Latijnen, Germanen, Scandinaviërs, Semieten en nog andere verdere rassen, die zelf ook weer gesproten zijn uit rasvermengingen van onheugelijke tijden. Het heeft ze samen gesmolten, gedrild tot een gemeenschappelijk ideaal, tot een aanhangen van zekere beginselen, die natuurlijk en noodzakelijk geworden zijn. Het heeft niet een onveranderlijk type van den Schepper ontvangen, zoals dit voor het gedierte geschiedt. Indien het bij machte is een zeker menselijk profiel te tonen, waarin alle mensen iets van zich kunnen terug vinden, dan is het Frankrijk die het getekend heeft; het is Frankrijk dat Frankrijk gemaakt heeft, niet voor zich alleen, maar voor de geheel menselijke maatschappij.

CURAÇAOS OLYMPISCH COMITÉ.

Kapitein Leendert Langeveld schrijft als gecomitteerde van de C.B.L.O. namens het Curaçaos Olympisch Comité:

De Heer K. Brandwijk, gezagvoerder bij de C.S.M., de eerst ingeschreven candidaat voor het ereteken voor alzijdige lichaamsontwikkeling, is als eerste geslaagd.

Wij wensen den Heer K. Brandwijk van harte geluk met dit fraaie succes, in luttele dagen behaald, hetgeen zijn alzijdige vaardigheid wel zeer duidelijk aantoont.

Het zij ons veroorloofd den Heer K. Brandwijk in dit opzicht ten voorbeeld te stellen; moge dit voorbeeld velen aanmoedigen.

Een woord van dank tevens aan de Commissie van Beoordeling, bestaande uit de Heren: H. M. Thesing, A. J. Broek, J. J. v. Duin en E. H. Huiskens, welke door hun voorbeeldige en belangeloze ijver dit snelle succes mogelijk maakten.

Buitenland.

DE GEALLIEERDEN OPMARS IN NOORD-TUNIS.

Edward Kennedy seint uit het Geallieerde Hoofdkwartier in Noord-Afrika:

Mededelingen van het Hoofdkwartier zeiden, dat de Noordamerikanen en Fransen, die langs de kust van de Middellandse Zee naar Bizerte trekken, een punt bereikt hebben op slechts 16 kilometer van de vlootbasis verwijderd. Andere Noordamerikaanse strijdkrachten naderen uit de richting van Mateur en bevinden zich binnen 8 kilometer afstand van Ferryville.

Ferryville ligt ip 16 kilometer ten Noord-Oosten van Mateur en slechts 13 kiometer over het Meer van Bizerte van de vlootbasis. De doorbraak tot binnen geschutsafstand van Bizerte werd gemaakt nadat men een Duitse tegenaanval had afgeslagen bij de Djebel Cheniti, ten Noorden van het Meer Achkel, een van de verdedigingsstellingen, die de Zuidelijke toegangswegen naar de vlootbasis beschermen.

Verder naar het Zuiden deden de Duitsers ook een krachtige tegenaanval ten Oosten van Medjez el Bab, doch 17 hunner tanks liepen in een Britse val en Eisenhowers communiqué zeide, dat 12 ervan werden vernield. Onder de vernielde tanks behoorden 2 (tijger) Mark VI tanks, die elk 60 ton wegen.

De tegenaanval werd teruggeworpen. Bij Pont du Fahs, de „scharnier tussen de Duitse Westelijke en Zuidelijke fronten", snelde het 19de corps van Generaal Louis Marie Koeltz vooruit in een nieuw offensief, dat gisterenorgen geopend werd. Men valt aan in de richting van Zaghouan, een strategisch verbindignscentrum, dat beheerst wordt door de Djebel Zaghouan, een 1200 meer hoge top, welke de hoogste van Tuns is.

Deze strijdkrachten snijden door achter de bergketen, waar de Duitsers nog krachtig verzet bieden aan Montgomery's achtste leger. Tegen het vallen van de nacht had men gisteren 3 kilometer terrein gewonnen en bevond men zich binnen 13 kilometer Zaghouan. Het geschut vna het achtste leger ging voor de vijandelijke strijdkrachten in de heuvels te bestoken en verschillende botsingen vonden tussen de patrouilles plaats ten Noorden van Enfidaville.

As gevolg van de Noordamerikaans-Franse opmars langs de kuten van de Middellande Zee zijn de Noordelijke kusten van het Meer Achkel thans bijna geheel bezet door de Geallieerden, die de Westelijke heling bereikten van de Djebel Cheniti na een betrekkelijk krachtige Duitse tegenaanval te hebben afgeslagen (Geallieerd Hoofdkwartier in Noord-Afrika, (AP) 5.5).

OOK EEN METHODE.

In een veroverde brief, welke gericht was aan den Commandant van een Duits bataljon in Tunis, stond de bedreiging, dat de nazies représaillemaatregelen zullen nemen tegen de verwanten van sodaten, die zich „zonder behoorlijke reden" overgeven op de slagvelden van Tunis. De brief werd in Algiers gepubliceerd. Hij was gedateerd 18 April en verzonden uit het hoofdkwartier van een brigade. In de brief werd gezegd, dat men had bemerkt, dat sommige officieren en onderofficieren, als zij zich voor critieke omstandigheden gesteld zagen, zich overgaven en hun manschappen aanmoedigden de wapenen neer te leggen. Voorts werd gezegd: „Hun namen zijn vastgesteld en ik zal opdracht geven tot het instellen van procedures tegen hen. Voor zover deze soldaten oorlogsgevangenen zijn zullen de gevolgen van hun schaamteloos gedrag eerst door hun verwanten gevoeld worden en na de oorlog door de schuldigen zelve" (Algiers, (AP) 4.5).

FRANSE MANNEN MOETEN NAAR DUITSLAND.

Uit Zürich werd door het Britse agentschap gemeld, dat Hitler van Laval geëist heeft om alle Franse mannen tussen 18 en 40 jaar onvoorwaardelijk naar Duitsland te zenden en Frankrijks adhaesie te betuigen met het anti-Komintern Pact (Londen, (AP) 4.5).

HET PROTEST VAN MARTINIQUE'S ROBERT.

Cordell Hull zeide op een persconferentie, dat de Noordamerikaanse Marine de overheersende factor zal zijn in elke nieuwe situatie, welke moge ontstaan over Martinique. Toen hem gevraagd werd of dit betekent, dat de „gehele quaestie in handen van de Marine komt", vroeg Hull de aandacht voor het Verdrag van Havana tussen de Amerikaanse Republieken betreffende het bestuur van Europese koloniën op het Westelijk Halfrond. Deze overeenkomst — aldus zeide Hul! — wordt in acht genomen.

Hull gaf geen bekendheid aan de protestnota van Admiraal Robert, doch een betrouwbare zegsman maakte bekend, dat de Admiraal op scherpe wijze de critiek op de Vichy-Regering van de hand wees en de Noordamerikaanse regering ervan beschuldigde „het volk van deze koloniën te laten verhongeren". Tevens waarschuwde hij, dat de Noordamerikanen op zekere dag „het gelag zullen betalen voor deze onwetendheid", ten aanzien van de vaderlandslievende doeleinden van hem en de Vichy-regering. Dezelfde zegsman gaf in het kort de inhoud van Roberts nota weer, welke aan den vertrekkenden Consul-Generaal te Fort de France op 1 Mei was overhandigd:

Na de ontvangst van de Noordamerikaanse nota van 26 April te hebben erkend, waarin werd verklaard, dat de Noordamerikaanse regering niet meer kan onderhandelen met een Fransen koloniaal ambtenaar, die zich nog onderwerpt aan en orders aanneemt van een régime, dat onder Duits toezicht staat, zeide Robert, dat zes maanden zijn voorbij gegaan sedert de informele overeenkomst werd gesloten om de betrekkingen te blijven onderbouden op de vroeger gestelde bases. Sindsdien zeide hij elke poging te hebben gedaan om de vroegere overeenkomsten te schikken overeenkomstig de Noordamerikaanse verzoeken, terwijl hij tegelijk „de wettige zorg droeg voor de belangen, die mij zijn toevertrouwd".

Robert beweerde, dat de pogingen van de Noordamerikaanse regering echter zijn gericht op een poging om „het volk van deze koloniën in honger te drijven". (Dit was klaarblijkelijk met referte tot het opheffen der voedselverschepingen van de Verenigde Staten van Noord-Amerika naar Martinique sedert November van het vorig jaar.)

Robert vervolgde: „En nu heeft de Noordamerikaanse regering haar argumenten gebaseerd op de rampspoeden, die Frankrijk niet heeft kunnen vermijden om de verbreking van alle betrekkingen te rechtvaardigen met de gebieden, die onder mijn gezag staan."

Hij besloot met het protest „in naam van de Franse regering" tegen het „verkeerde oordeel" van de Noordamerikaanse regering en voegde daaraan toe: „De geschiedenis zal eens uitmaken wat den Fransen volke werd bespaard door het optreden van Pétain."

Robert protesteerde ook „in naam van de Fransen der Antillen, die gij aan een blokkade hebt onderworpen, tegen het schenden van uw overeenkomsten".

Hij zeide altijd een „goede nabuur" van de Verenigde Staten te zijn geweest en niet zulk een behandeling verdiend te hebben (Washington, (AP) 4.5).

MOZES' ROEPING.
MEI 1943.

Almachtig God! Mijn sterk begeeren
is voor mijn volk: dat ras de dag
zal komen dat het wederkeeren
en 't slavenjuk afwerpen mag.
Zij wachten slechts 't bevel te hooren
de lendenen omgord te staan,
den weg naar 't land van mest en [koren,
den weg der vrijheid op te gaan.

Zoo sprak ik, eer ik ging ter ruste
en 't om mij stil was, alles sliep.
Toen was het, dat het U gelustte,
Gij ongedacht, bij naam mij riep.

'k Stond vóór mijn tent, voor U [gebogen,
Als een, die hemels wonder wacht
Een vlammend licht brak uit den hooge
en dag werd heel de donk're nacht.

De donder dreunt. Uw roepstem, [HEERE!
Uw sterke stem, Jehova, God!
Het brandend braambosch niet [verteerde
in vlammen van uw hoog gebod,
maar ik bezweek en kon 't niet dragen.
De opdracht brandde als zengend vuur.
Toen hief me opeens Uw sterk [schragen,
En uit Uw vlam sloeg het [verlossingsuur.

Ds. G. E. Alers, Aruba.

BEKENDMAKING

Het Hoofd van het Bureau voor Sociale- en Economische Zaken

maakt bekend,

dat met ingang van 3 Mei wederom benzine-invul-formulieren in omloop zullen worden gebracht en verkrijgbaar zijn op de navolgende adressen:

Kantoor C. P. I. M. — Hoofdbureau van Politie — Politiepost Brionplein
Politiepost Cas Chiquito — Politiepost Kleine Berg — Politiepost Montagne
Politiepost Dominguito — Politiepost Rio Canario — Politiepost West Punt
Districtmeester 2de district — Districtmeester 3de district
Bureau voor Crisis—zaken Pietermaai.

De formulieren moeten uiterlijk den 9den Mei weer op bovengenoemde adressen zijn ingeleverd. Formulieren welke na den 9den Mei worden ingeleverd komen niet meer voor behandeling in aanmerking.

Het Hoofd voornoemd,

J. VAN BOVEN.

PARTICIPACION

Jefe di oficina pa Asuntonan Social i Económico

ta participa,

cu for di dia 3 di Mei p.v., formularionan pa pidi gasolín lo bolbe circula atrobe na es sigiente lugarnan:

Kantoor di C.P.I.M. — Oficina principal di Polis — Warda di Polis Brionplein — Warda di Polis Cas Chiquito — Warda di Polis Ceroe Chiquito — Warda di Polis Montaña — Warda di Polis Dominguito — Warda di Polis Rio Canario — Warda di Polis Westpunt — Districtmeester 2de district — Districtmeester 3de district — Oficina di „Crisis-Zaken" Pietermaai.

E formularionan aki mester ta debolbé na e adresnan ariba mencioná lo mas tardá dia 9 di Mei. Formularionan cu drenta despues di 9 di Mei lo no worde atendé.

3—3 Jefe mencioná 1345

J. VAN BOVEN.

Krachtig Sovjet-offensief in de Kuban.

DUITSE TERUGTREKKING TEN WESTEN VAN KRYMSKAYA.

Nieuwe U. S. A.-basis op Chili's Paas-eiland?

Generaal Andrews in vliegongeval gedood.

DUITSERS TREKKEN TERUG IN DE KUBAN.

De Duitse radio maakte bekend, dat de nazie-troepen in de Westelijke Caucasus naar nieuwe verdedigingsstellingen zijn teruggevallen ten Westen van Krymskaya, op 32 kilometer ten Noord-Oosten van Novorossisk (Londen, (AP) 4.5).

RUSSISCH MIDDAGCOMMUNIQUE.

„Tijdens de nacht van 4 Mei duurden de gevechten voort ten Oosten van Novorossisk. Geen belangrijke veranderingen vonden aan andere fronten plaats. In de Kuban zijn eenheden van een formatie in felle gevechten met den vijand gewikkeld.

Russische kanonniers steunden met een krachtig gordijnvuur onze cavalerie-eenheden. In een enkele sector vernielde het artillerie-vuur 4 Duitse tanks, 21 kanonnen, 5 mortieren-batterijen en ongeveer een bataljon van het Duitse voetvolk.

Onze lange afstands vliegtuigen bombardeerden de vijandelijke vliegvelden. Als gevolg van het bombardement werden talrijke branden en grote ontploffingen waargenomen.

Aan het Westelijk front doodden onze eenheden ongeveer 150 Duitsers en vernielden zij 2 kanonnen; voorts werden een mortieren-batterij en vier artillerie-batterijen tot zwijgen gebracht. Ten Westen van Rostov vernielde ons artillerie- en mortieren-vuur 10 vrachtauto's, ruimde 2 ammunitie-opslagplaatsen op, sloeg ongeveer 2 compagnieën van Hitlerieten uiteen en vernietigde die gedeeltelijk.

De bemanning van een kanon verpletterde door voltreffers 2 vijandelijke veldkeukens en doodde ongeveer 60 Duitse soldaten.

Aan het Volkhov-front beschoten onze kanonniers de vijandelijke stellingen en verwoestten zij 17 blokhuizen en een observatiepost; nog werden 7 kanonnen en 2 mortieren-batterijen vernield en een ammunitie-opslagplaats opgeblazen.

In een andere sector deed de vijand een aanval met twee groepen, die in het geheel 150 man bedroegen. De Hitlerieten werden uiteengeslagen door mortier-, geweer en mitrailleurvuur. Ongeveer 70 vijandelijke doden werden op het slagveld gelaten.

Guerrilla-detachementen, die in het gebied van Gomel opereren, brachten enkele slagen toe aan het Duitse spoorwegverkeer tussen 6 en 25 April. Een detachement blies 3 Duitse treinen op en een andere vernielde 2 vijandelijke treinen. Als gevolg van de operaties der guerrilla's werd het spoorwegverkeer over een groot deel van de lijn opgeheven.

Joegoslavische patriotten zijn in felle gevechten gewikkeld tegen de Italiaanse en Duitse indringers. De guerrilla's in de omgeving van Zagreb bezetten een spoorwegstation en namen er een grote buit. De patriotten overvielen onlangs een concentratiekamp met Franse arbeiders, die met de harde hand door de Duitsers van Frankrijk waren overgebracht voor dwangarbeid.

De guerrilla's verdreven de Duitsers en bevrijdden de gevangenen.

Vele bevrijde Franse gevangenen voegden zich bij de guerrilla's en strijden met hen tegen de indringers. Na de nederlaag van het Italiaanse expeditie-corps aan het Sovjet-Duitse front zijn de deserties van de Italiaanse garnizoens toegenomen. De laatste tijd vinden deserties plaats zowel in groepen als afzonderlijk, waarbij de Italiaanse soldaten naar de zijde der Joegoslavische guerrilla's overlopen. De soldaten van een Italiaans garnizoen gingen vrijwillig over naar de guerrilla's en namen wapenen ammunitie met zich mede. Soldaten van andere garnizoens doen hetzelfde" (Moskou, (AP) 5.5).

DE „TIRPITZ" VAART UIT.

Officiële marine-waarnemers in Engeland waren van mening, dat het Duitse slagschip „Tirpitz" en andere vlootstrijdkrachten uit de Zuidelijke Noorse fjorden zijn uitgevaren en zich hebben begeven naar Narvik, hetgeen een tijdelijke onderbreking van de Geallieerde convooien naar Murmansk en andere Noordelijke Russische havens heeft veroorzaakt (Londen, (AP) 4.5).

GENERAAL ANDREWS OMGEKOMEN.

Gemeld wordt, dat Generaal Frank Maxwell Andrews, de Noordamerikaanse Opperbevelhebber in het Europese krijgsgebied, Maandag laat gedood is bij een vliegongeval. Nadere biezonderheden werden niet verstrekt (Londen, (AP) 4.5).

[Luitenant-Generaal Frank Maxwell Andrews heeft in deze oorlog reeds verschillende belangrijke posten bekleed. Vóór zijn benoeming tot Opperbevelhebber over de Noordamerikaanse strijdkrachten in het Europese krijgsgebied, was hij Noordamerikaans Bevelhebber in het Midden-Oosten. Daarvoor was hij Bevelhebber in de Kanaalzone.

Men zal zich misschien nog herinneren, dat Generaal Andrews de dag na de beschieting van Aruba door vijandelijke duikboten in ons Staatsdeel arriveerde voor een inspectie. De dood van dezen knappen veldheer zal in Geallieerde kringen zeker ten zeerste betreurd worden — Red.]

JAPANSE VLOOTMACHT BIJ ALEOETEN AFGESLAGEN.

De Noordamerikaanse Marine gaf het volgende communiqué uit:

„Noordelijk deel van de Stille Oceaan: Thans kan bekendheid worden gegeven aan nadere biezonderheden omtrent het vlootgevecht tussen een lichte Noordamerikaanse patrouille-afdeling en een Japanse strijdmacht ten Westen van het eiland Attu op 26 1943 (reeds in een vroeger communiqué van de Noordamerikaanse Marine gemeld).

De Noordamerikaanse vlootmacht bestond uit een zware kruiser, een lichte kruiser en vier torpedojagers. Men patrouilleerde in het gebied ten Zuid-Oosten van de Komandorski eilanden toen met den vijand contact gemaakt werd kort na het aanbreken van de dag op de 26ste. De Japanse vlootmacht bestond uit twee zware kruisers, twee lichte kruisers, zes torpedojagers en twee transportschepen en voer in de richting van de Aleoeten.

Het vuur werd geopend op lange afstand en het gevecht duurde drie en een half uur. Aan beide zijden werden treffers geplaatst. Bij het begin van de strijd bevond de vijandelijke strijdmacht zich ten Oosten van de Noordamerikaanse strijdmacht en bij de manoeuvres om de posities te verwisselen deden de Noordamerikaanse torpedojagers een torpedo-aanval, welke den vijand het gevecht deed afbreken en zich terugtrekken. De omvang van de schade, die aan de vijandelijke schepen werd toegebracht, is niet definitief bekend. Het is echter bekend, dat granaat-treffers werden geplaatst op beide Japanse zware kruisers en op een der lichte kruisers. Ten minste een torpedo-treffers werd geplaatst op een zware kruiser. Lichte schade werd geleden door de Noordamerikaanse schepen en de verliezen aan personeel zijn uiterst gering" (Washington, (AP) 4.5).

NOORDAMERIKAANSE BASIS OP HET PAASEILAND?

De radio van Parijs deelde mede, dat de Verenigde Staten van Noord-Amerika met toestemming van Chili het Paaseiland in de Stille Zuidzee hebben bezet, waardoor de Noordamerikanen een „belangrijke lucht- en vlootbasis hebben verkregen" (Londen, (AP) 5.5).

BIZERTE BINNEN BEREIK VAN GEALLIEERDE ARTILLERIE.

Harold Boyle seint uit het Noorden van Tunis:

Een Noordamerikaanse-Franse colonne drong langs de Noordelijke kusten van het Meer Achkel voort, en maakte tijdens de nacht 3 kilometer vordering, zodat men zich thans bevindt binnen geschutsafstand van Bizerte.

De Geallieerde colonne zwenkte in de richting van de grote vlootbasis nadat in deze opmars meer dan de helft der kusten van het meer onder Geallieerde beheersing was gebracht. Men stiet op enige weerstand in het ruwe terrein.

Verder naar het Zuiden begon de infanterie met de opruiming van wat een groot aantal astroepen scheen te zijn. Deze werden gevangen in de reusachtige ‚zak" tussen Jefna en Mateur.

Mateur zelf wordt nu en dan beschoten door het Duitse geschut, dat ten Noord-Oosten van de stad staat opgesteld. De nazies trekken zich nog steeds terug naar een nieuwe linie op de keten, die ten Oosten van Mateur van Noord naar Zuid loopt. (Met het Noordamerikaanse leger in het Noorden van Tunis, (AP) 4.5).

GEALLIEERD COMMUNIQUE VAN NOORD-AFRIKA.

„Zee: Lichte vlootstrijdkrachten, die gewikkeld zijn in het opruimen van de vijandelijke bevoorradingslinie, ontmoetten in de nacht van 3 op 4 Mei ten Oosten van Kaap Bon een groot vijandelijke koopvaardijschip, begeleid door een Italiaanse torpedoboot van 650 ton van de Saseppia-klasse. Het koopvaardijschip, dat munitie en motorvoertuigen naar Tunis voerde, werd opgeblazen. De torpedoboot werd ook tot zinken gebracht. Enkele schipbreukelinen werden gered. Geen schade of verliezen werd geleden aan onze zijde.

Grond: In de periode eindigende middernacht van 4 Mei duurde de activiteit voort langs het gehele Tunische front. Aan het front van het Britse 1e leger zeten de Franse srijdkrachten de succesrijke opmars voort tegen een toenemende weerstand, terwijl verder naar het Noorden in de sector ten Oosten van Medjez el Bab een krachtige tegenaanval werd afgeslagen met belangrijke verliezen voor den vijand. De vijandelijke verliezen in dit gevecht omvatten 2 Mark VI tank, 9 Mark IV's en 1 Mark III.

In de Noordelijke sector maakte het Noordamerikaanse tweede corps gestadig voortgan g in vergelijking met de Franse troepen aan de linkerflank, die op zijn minst een vijandelijke tegenaanval afsloegen. Aan het front van het Britse 8e leger heersen er patrouille-activiteiten, doch de algemene situatie bleef daar onveranderd.

Lucht: De luchtverrichtingen van de Noordwestelijke Afrikaanse luchtmacht waren gisteren beperkt door slecht weer. Gevechtsvliegtuigen van de tactische luchtmacht zetten hun patrouille-vluchten boven het voorste gebied voort. Lichte en middelzware bommenwerpers alsook gevechtsbommenwerpers voerden aanvallen uit op vijandelijke kanonstellingen en motorvoertuigen. In de loop van de dag werd een vijandelijk vliegtuig vernield. Geen onzer vliegtuigen wordt vermist van deze verrichtingen. Het is bekend, dat de bemanningen van 4 onzer vliegtuigen, die gisteren vermist werden, zich in veiligheid bevinden" (Geallieerd Hoofdkwartier in Noord-Afrika, (AP) 5.5).

5000 GEVANGENEN.

Het Britse 1e eger maakte bekend, dat 5000 gevangenen, waaronder 4000 Duitsers, genomen werden in de sector van dit leger aan het Tunische front sedert 21 April, toen de vijand een abortieve aanval nabij Medjez el Bab deed aan de vooravond van het Geallieerde offensief. (Met het Britse 1e leger in Tunis, (AP) 5.5).

NOG EEN GROOT CONVOOI UIT GIBRALTAR.

De radio van Parijs zeide in een bericht uit „La Linea", dat een nieuw groot convooi uit Gibraltar vertrokken is. Men zeide, dat het convooi o.a. bestond uit 20 transportschepen. geladen met landingsschuiten en pantservoertuigen (Londen, (AP) 5.5).

BOMMEN OP ENGELAND.

In de afgelopen nacht bevonden zich enkele vijandelijke vliegtuigen boven East Anglia. Op verschillende plaatsen werden bommen geworpen. Enige schade werd aangericht, doch niemand is ernstig gewond (Londen, (AP) 5.5).

ALLERLAATSTE NIEUWS

— **Londen:** Radio-Algiers deelde mede, dat een torpedojager van de as nabij Kaap Bon in Tunis tot zinken werd gebracht door Noordamerikaanse vliegtuigen.

— **Londen:** Radio-Tokio zeide, dat Noordamerikaanse vliegtuigen heden tweemaal plaatsen in de provincie Tongking van Noordelijk Frans Indo China aanvielen.

— **Londen:** Anthony Eden maakte bekend, dat de Geallieerde regeringen Japanse voorstellen bestuderen om nog meer burgerlijke geïnterneerden in te ruilen tot een aantal van 1600 van elke zijde.

— **Londen:** In het Lagerhuis werd bekend gemaakt, dat Winston Churchill spoedig een verklaring over de oorlog zal afleggen, o.a. over het „vergeten front" in Birma.

— **Londen:** Berichten uit Istanbul delen mede, dat 700 personen in Sofia, de hoofdstad van Bulgarije, zijn gearresteerd als gevolg van betogingen op de 1ste Meidag. Tsaar Boris zou uit de stad gevlucht zijn. Volgens Radio-Berlijn is Sofia vrijwel afgesloten van de buitenwereld door de politie-autoriteiten.

— **Londen:** Luitenant-Generaal Sir Alan Cunningham, vroeger Commandant van het Britse 8ste leger, is in actieve dienst teruggekeerd na een afwezigheid van bijna twee jaar wegens ziekte. Hij is de broer van Admiraal Cunningham, die het bevel heeft over de Britse vloot op de Middellandse Zee. Men zeide niet, welke nieuwe post Generaal Cunningham heeft gekregen.

— **Caïro:** Een communiqué van de Noordamerikaanse luchtmacht zegt: „Liberator zware bommenwerpers van het 9e Noordamerikaanse luchtcorps hebben de haven te Reggio in Calabria en de haven van Taranto gisteren overdag aangevallen. Door de wolkenbedekking was het moeilijk de resultaten te bespeuren, hoewel men voltreffers bespeurde op de steigers en gebouwen in het havengebied van Reggio. Te Taranto werden voltreffers gezien in de haven en tussen de olie-installaties aan de kant van de haven. Van de bovengenoemde verrichtingen keerden al onze vliegtuigen terug."

— **San Juan (Puerto Rico):** De Noordamerikaanse Consul-Generaal te Martinique, Marcel Malige, zal waarschijnlijk heden naar Miami doorreizen na gisterenavond hier te zijn aangekomen.

Nederland.

GEHOORZAAMT GEEN DUITSEN BEVELEN.

Hier volgt de letterlijke text van de korte radio-rede, die Professor Pieter Sjoerd Gerbrandy Maandag jl. via Radio-Oranje heeft gehouden tot Nederland:

„Landgenoten,

Gij allen kent de nieuwe aanslag, die de Duitse overweldiger op het Nederlandse volk heeft gedaan. Zijn enorme behoefde aan soldaten en arbeiders dwingt den vijand tot het aangrijpen van alle mogelijke en onmogelijke middelen om zijn afnemende kracht te herstellen ten koste mede van het Nederlandse volk.

Gij weet wat Radio-Oranje u te dezen opzichte reeds heeft gezegd. Dit advies bereikt u uit naam van de Nederlandse regering. De Nederlandse regering doet een zeer nadrukkelijk beroep op allen, die bij het Duitse decreet zijn betrokken om onder geen voorwaarde aan het Duitse bevel te gehoorzamen en om zich te onttrekken aan iedere Duitse poging tot overheersing. Bovendien richt de Nederlandse regering een dringende oproep tot het gehele Nederlandse volk om alles te doen teneinde te verhinderen, dat deze aanslag succes hebbe en om alles in het werk te stellen om de toekomstige slachtoffers te helpen.

De Nederlandse regering wil tevens nog eens met alle nadruk de aandacht vestigen op de instructies, die zij op 4 Februari aan het Nederlandse overheidspersoneel heeft gegeven. De instructies behelsden, dat alle maatregelen van den bezetter, die er op gericht zijn het Duitse oorlogspotentieel te verhogen ten koste van het Nederlandse volk moeten worden bemoelijkt.

Niets is te dezen opzichte duidelijker, dan wat er thans geschiedt. Geen enkele uitzondering, op onze instructies om deze dingen te bemoeilijken is onder de huidige omstandigheden geoorloofd. Meer in het biezonder wanneer het betreft de identificatie, de opsporing, de arrestatie en het wegvoeren van slachtoffers, zoals deze in het Duitse decreet zijn bepaald. Tegelijkertijd echter wens ik uitdrukkelijk te verklaren, dat dit geen oproep tot algemeen gewapend verzet betekent.

Wanneer daarvoor het ogenblik zal zijn gekomen, dan zal de Nederlandse regering daarvan op onmiskenbare wijze doen blijken. Voor het ogenblik is het van het uiterste belang de Duitse poging tot een aanslag op alle gezonde Nederlandse mannen te weerstaan.

De Koningin en de regering rekenen op de volledige medewerking, de offerzin en de vastberadenheid van alle Nederlanders."

SEYSS INQUARTS ENIGE DOCHTER.

Aneta deelt nog mede, dat de dochter van Doctor Arthur Seyss Inquart 18 jaar is, en zijn enige dochter. Hij heeft nog twee zoons bovendien.

VOOR DE UITGEWEKENEN.

De zorg voor uitgewekenen uit Nederland en Nederlands Oost Indië berust thans geheel bij het Nederlandse Departement van Binnenlandse Zaken te Londen en niet meer gedeeltelijk bij het Nederlandse Rode Kruis te Londen en het Nederlandse Regeringscommissariaat voor uitgewekenen, dat is opgeheven. Inmiddels is de regeringscommissaris baron van Harinxma Slooten Jhr O. C. A. van Lidt de Jeude opgevolgd als voorzitter van het Nederlandse Rode Kruis te Londen. Alle correspondentie betreffende Nederlandse uitgewekenen moet van nu af gericht worden tot het Nederlandse Departement van Binnenlandse Zaken te Londen.

PROTESTANTSE GEMEENTE IN SURINAME JUBILEERT.

De Protestantse Gemeenschap in Suriname heeft haar 275-jarig bestaan herdacht. Gouverneur Professor Johannes C. Kielstra heeft te dier gelegenheid in de Protestantse kerk het woord gevoerd.

NEDERLANDS LEGER TE NEW YORK.

Op last van de Nederlandse regering is een nieuwe afdeling van het Nederlandse Leger te New York gevestigd. Hierheen zullen na hun verblijf in de Julianakazerne in Canada, de manschappen worden gedirigeerd.

DE UTRECHTSE INDOLOGENVERENIGING.

Het orgaan van het handjevol Nederlandse N.S.B.-studenten „Studentenfront", gaat hevig te keer tegen den voorzitter van de Utrechtse Indologenvereniging C. Groen. Geen wonder, want deze goede vaderlander heeft volgens „Studentenfront" onlangs in een rede het volgende gezegd:

„De taak, die ons, Indologen, blijft, is in de eerste plaats aanhankelijk te blijven aan het ideaal dienaren van Nederlands Indië en van de Nederlandse Rijksgemeenschap te zijn. Absolute voorwaarden daartoe zijn: het bestaan van een onafhankelijke Nederlandse staat en het handhaven van 's Rijks eenheid. Voor de nakoming dezer voorwaarden zijn wij mede verantwoordelijk. Het bewaren van het geloof in Nederlands historische roeping is op elk onzer gelegd als een taak, opdat het Nederlandse volk sterk zal staan en gereed zijn lot in eigen handen te nemen zodra het uur daartoe geslagen heeft."

Geen wonder, dat het N.S.B.-se „Studentenfront" eist de verwijdering van dezen moedigen Groen en „uitroeiing van de Utrechtse Indologenvereniging.

NEDERLAND IN DE STILLE OCEAAN.

Toen Schout-bij-Nacht Pieter Koenraad zijn nieuwe post als bevelhebber van de Nederlandse strijdmacht in Australië Zaterdag aanvaardde, zeide hij o.a.: „De Nederlandse strijdmacht zal een belangrijke plaats innemen bij het terugdrijven der Japanners naar Tokio uit zijn gestolen stellingen in de Stille Oceaan. Deze benoeming zal mij de gelegenheid geven terug te keren naar Nederlands Indië en de Nederlandse vlag weer te hijsen boven de marinebasis te Soerabaia".

DE NEDERLANDSE VLOOT.

De Britse Admiraliteit heeft een lijst uitgegeven met data over de vloten der tijdelijk bezette landen, die aan de strijd aan Geallieerde zijde deelnemen. Hieruit blijkt, dat de Nederlandse Marine bovenaan staat met 63 oorlogsschepen en 6850 mannen.

KERK EN SCHOOL GAAN VOOR.

De „New York Times" wijdt een hoofdartikel aan de houding der Nederlandse studenten:

„De wijze, waarop deze studenten hebben geantwoord op de oproeping der Nederlandse regering te Londen om niet een verklaring van trouw aan de nazies te tekenen, was een even welkom als typerend bewijs van het nauwe geestelijke contact, dat bestaat tussen het Nederlandse volk en zijn Koningin en regering, ook al zijn zij door de bajonetten der vijanden van elkander gescheiden.

In geen van de Europese landen, die onder de hiel der Duitsers zijn gekomen, zijn de aanhankelijkheid aan de idealen der democratie en de weigering de voorwaarden van den veroveraar te aanvaarden, met groter eensgezindheid en sterkte tot uiting gebracht, dan in Nederland. De vaandeldragers in Nederland waren van de aanvang af: de kerk en de school. De geestelijkheid is er nimmer voor teruggedeinsd een zodanige leiding aan haar kudde, voor haar gedrag als burgers te geven, als overeenstemde met de christelijke leerstellingen, hoezeer dit ook in conflict mocht komen met de nazie-leer.

De onderwijs-mensen zijn zich in even grote mate van hun verantwoordelijkheid bewust geweest. De Leidse Universiteit is reeds in het eerste jaar der bezetting gesloten en het lijkt, dat nu alle andere Nederlandse uuiversiteiten een zelfde lot zullen hebben te ondergaan. Ook hier weer wordt de Nederlandse vastbeslotenheid om weerstand te bieden aan de wil des veroveraars op treffende wijze gedemonstreerd."

TELEFOONVERBINDING SURINAME — NEW YORK.

Gisteren bestond de telefoonverbinding Suriname — New York een jaar Te Paramaribo herinnerde men eraan, dat er druk gebruik van is gemaakt zowel van ambtelijke als van particuliere zijde, en ook door Noordamerikaanse officieren en soldaten uit naburige landen kwam men zelfs overvliegen om er gebruik van te maken.

KAPITEN SCHAAFSMA GEEERD.

Kapitein Albert Schaafsma van het Nederlandse ss. „Tanimbar" heeft het Kruis van Verdienste ontvangen wegens uitzonderlijke plichtsbetrachting. Toen zijn schip in het begin van 1942 door een Japanse duikboot in de buurt van Java werd aangevallen, heeft hij dusdanig gemanoeuvreerd, dat hij niet alleen veilig is weten te ontkomen, doch zelfs zeer waarschijnlijk de duikboot tot zinken heeft gebracht.

GEEN OMROEP VAN SPORTUITSLAGEN.

Voor de eerste keer sedert de bezetting van Nederland heeft Radio-Hilversum Zondag geen sportuitslagen omgeroepen. Altijd werd daaraan niet minder dan drie kwartier besteed. Nu is is juist de voetballerij op haar hoogtepunt in Nederland met de kampioenwedstrijden. Er kunnen twee redenen voor dit merkwaardige stilzwijgen bestaan: dat de wedstrijden niet plaats hebben ten eerste omdat de Duitsers na hun laatste decreet grote volkssamenkomsten onraadzaam achten; ten tweede omdat de elftallen onvolledig zijn wegens het „onderduiken" van spelers, die gedwongen dienstneming volgens dat decreet in aanmerking komen.

DE MAREES VAN SWINDEREN †.

Jonkheer Dr. de Marees van Swinderen is te Groningen, 81 jaar oud, overleden. Hij was er oud-president van de rechtbank en ereburger der stad.

UITGEWEKENEN VAN JAMAICA IN DIENST.

Een groep Nederlandse uitgewekenen, die enige maanden op Jamaica hebben vertoefd, zijn in de Julianakazerne te Guelph (Canada) aangekomen om dienst te nemen in het Nederlandse leger.

GEINTERNEERDE BISSCHOPPEN IN JAPAN.

Zes Belgische en Nederlandse Bisschoppen, alsmede alle Nederlandse en Belgische Missionarissen in het door Japan bezette deel van China, zijn geinterneerd.

EMMASTAD

WACHTDIENSTEN: Wo., 5 Mei:

Telegram Afdeling: Schaap, tel. 353, Amalia van Solmslaan 4.

Shipping & Supplies: De Vlieger, tel. 244, Bernhardlaan 10.

Scheepvaart Afdeling: Barends, tel. 440, Emmastad 24.

Dok-afdeling: Van Hasselt, tel. 468 en De Boer, tel. 234.

SPORT - RUBRIEK

Officiële Mededelingen

van

„De Curaçaose Voetbalbond".

WEDSTRIJD UITSLAGEN
Van Zondag, 2 Mei 1943.

Atlanta 1 — Jong Curaçao 1 (vriendschappelijk) 3—0.

WEDSTRIJDPROGRAMMA. COMPETITIE 1943.

STADION.

Zondag 9 Mei 1943: A-Klasse	Jong Holland 1 — Transvaal 1 (Koeiman)
Zondag 16 Mei 1943:	geen wedstrijd.
Zondag 23 Mei 1943: A-Klasse	Independiente 1 — Atlanta 1 (Visser)
Zondag 30 Mei 1943: A-Klasse	S.U.B.T. 1 — Jong Curaçac 1 (Brakke)

Zondag 6 Juni 1943: Wedstrijden ten bate van de Curaçaose Athletiek Bond (de 4 bovenste clubs van de ranglijst).

MUNDO NOBO.

Zondag 9 Mei 1943: Reserve A-klasse	Atlanta 2 — Independiente 2 (Van Eerden)
Zondag 16 Mei 1943: Reserve A-klasse	S.U.B.T. 2 — Jong Curaçao 2 (Ercol)
Zondag 23 Mei 1943: Reserve A-klasse	Jong Holland 2 — Independiente 2 (Rog)
Zondag 30 Mei 1943: Reserve A-klasse	Atlanta 2 — S.U.B.T. 2 (Taytelbaum)

Aanvang der wedstrijden voorlopig vastgesteld op 16.15 uur.

COMPETITIE VOOR JUNIORES.

De diverse verenigingen worden verzocht mede te delen, of het mogelijk is, dat de Juniores op Zaterdagmiddag (16.15 uur) kunnen spelen. Indien mogelijk, zullen ook op Zondagmiddag Juniores-wedstrijden gespeeld worden. De bedoeling is echter, dat alle wedstrijden op het tijdstip 16.15 uur beginnen, teneinde het spelpeil hierdoor op te voeren.

Voor de afdeling Juniores komen in aanmerking: „Jong Curaçao", „Jong Holland", „S.U.B.T.", „Scherpenheuvel" en „Independiente". De bedoeling is een dubbele competitie te spelen.

Voor de Reserve-A-Klasse komen de navolgende verenigingen in aanmerking: „Jong Holland 2", „S.U.B.T. 2", „Independiente 2", „Atlanta 2" en „Jong Curaçao 2'.

Voor de B-Klasse komen tot nog toe in aanmerking: „Arsenal", „Scherpenheuvel", „Be Quick". Hoogstwaarschijnlijk zal ook de vereniging „Caribe" deelnemen. De verenigingen „Asiento", „P.S.V.", „R.C.C." en „Willemstad" worden beleefd verzocht ten spoedigste te beslissen, of zij aan de C.V.B.-competitie wensen deel te nemen.

De vereniging „Jong Holland" is beboet met een bedrag van f 10.— volgens artikel 15 van het Huishoudelijk Reglement (speler Van der Gen).

Van de verenigingen „Jong Holland" „Arsenal en „Scherpenheuvel" werden nog geen elftalopgaven en andere gegevens ontvangen. Genoemde verenigingen worden beleefd verzocht deze ten spoedigste in te zenden.

Van de vereniging „Jong Curaçao" werd bericht ontvangen, om het werkend lid A. Kelly af te schrijven.

Wedstrijdformulieren, elftalopgaven, correspondentie enz., enz., voorlopig te adresseren aan den Heer J. C. Viejou, Joh. van Walbeeckplein No. 15.

HET BESTUUR.

Geschiedenis van Bonaire

door

PATER VITUS BRENNEKER O.P.

VI.

In de annalen der Compagnie vindt men dan ook gedurende de eerste 30 jaren slechts terloops melding gemaakt van het winnen van zout... totdat in 1668 een zekere Jan Delian bij de kamer van Amsterdam het verzoek indient, met hem een contract aan te gaan het Bonairiaanse zout naar Gallicië van Spanje te mogen vervoeren. Dat was voor de Bewindhebbers een openbaring. Delians verzoek werd aangehouden, en daar bleef het bij. Hij verschijnt niet meer op het toneel. Maar een paar jaren later lag er in het pakhuis der Compagnie een voorraad Westindisch zout ter waarde van honderd duizend gulden!

Van die tijd af komen zoutladingen geregeld voor bij schepen, die naar het moederland terugkeerden. In 1694 wordt aan Gouverneur Bernagie de behartiging der zoutpannen zelfs in het biezonder opgedragen. De cultivering der pannen dateert vermoedelijk uit deze tijd, of uit het midden der 17de eeuw. Er is nog op gewezen, dat enkel in het Pekelmeer zout gewonnen werd. De pannen van Slagbaai en die van andere plaatsen zijn van veel later. In de instructies aan den Commandeur van Bonaire staat dan ook altijd „de" zoutpan, nooit het meervoud.

Na de eerste grote zendingen zout werd zijn qualiteit meer en meer bekend, en dat deed der zaak geen goed; want spoedig bleek, dat het zout van andere streken beter was. Bovendien was de zee vol kapers, wat het komen halen nu juist niet bevorderde. Daar kwam later nog bij dat men het zout weer uit andere landen kon betrekken. Betere qualiteit en dichterbij. Geen wonder, dat de zoutindustrie na een kortstondige bloei langzaam maar zeker achteruit ging.

Het duurde niet lang of het product werd voor Holland niet meer lonend. In de tweede helft van de 18de eeuw wist men geen raad meer met de bergen zout die aan de kust lagen opgehoopt, en gaf men aan verschillende schippers de lading mee voor een derde van de eerst gevraagde prijs. In het vervolg bleef de prijs op dat lage niveau staan, om schepen, die geen retourlading hadden, het zout mee te geven. Toch stond men het bedrijf niet af aan particulieren, toen er in 1773 een aanbod werd gedaan het Bonairiaanse zout voor tien jaren in concessie te geven. In oorlogstijd kon het wel weer eens opleven, en bovendien liet men op de neveneilanden liever geen particulieren toe.

Gedurende de 19de eeuw ging het er steeds treuriger uitzien. De vaste kust had de invoer van zout verboden. Daar kon men dus niet meer terecht. De Verenigde Staten legden eigen zoutpannen aan, en daarmee ging weer een afzetgebied verloren. Cant'zlaar poogde nog nieuwe markten te vinden, maar zonder resultaat. Er lagen bergen zout, en die bleven er liggen. Toen in 1825 de „Zeemeeuw" naar Nederland moest en geen lading mee kon krijgen, nam hij 600 vaten zout mee, maar tot overmaat van ramp kwam het schip om; er is nooit meer iets van gehoord.

Een half jaar later nam de „Sara Maria" nog eens 150 vaten mee, doch zelfs deze retourladingen leverden vaak verlies op. Het zout was het in- en uitladen niet eens waard. Het stond bekend „in kragt als het minste zout". In 1827 werd de gehele voorraad van Bonaire verkocht aan den Engelsman William Pitt voor f 1.35 per vat.

Alleen als oorlogen de zoutindustrieën van andere landen lam legden, maakte Bonaire nog een kans. Zo verscheepte men in de jaren 1831 tot 1835 nog 50.000 vaten per jaar. Maar toen men bij de verkoop van Bonaire in 1868 de zoutpannen aanprees als de meest belangrijke bron van inkomsten, was er toch niet één koper, die toehapte. Zij werden pas een jaar later verkocht. Enkele kleine oplevingen hebben particulieren ertoe doen besluiten op eigen grond nog pannen in te dijken, zoals te Slagbaai, Gotomeer, Playa Lechi en Boca Cai. Met uitzondering van Slagbaai, die tot heden toe nog in werking is gebleven, hebben ze slechts een korte levensduur gekend. Nu zijn ze in volkomen verval. En ook de grote, de eigenlijke pannen van het Zuiden zijn, oorlogstijden niet medegerekend, ten dode opgeschreven.

BEVOLKING EN BESTUUR.

Hoe het land onder de eerste Westindische Compagnie bestuurd werd, is een van de vele punten, waarover wij in het duister tasten. Wij weten slechts, dat aan het hoofd een Commandeur stond, die geheel afhankelijk was van den Directeur van Curaçao. Ook is ons nog een lijstje met namen van Commandeurs bewaard gebleven. Van een, zekeren Hans Frederics, weten wij, dat hij na zijn ambtsperiode in Holland teruggekeerd zijnde, aldaar het verzoek indiende om herbenoemd te worden als Commandeur van Bonaire. Het valt moeilijk in te denken, wat voor aantrekkelijks er in die dagen aan een dergelijke post verbonden was. Zijn gage bedroeg dertig gulden in de maand!

Van de toestand onder de tweede Compagnie en de tijd daarna is ons meer bekend. De gehele 18de eeuw, en de 19de tot aan de vrijlating der slaven toe, was het eiland Bonaire een Gouvernements-plantage; met dien verstande, dat er enkel enige Compagnie- of Gouvernements-ambtenaren werden toegelaten. Iederen (anderen) vreemdeling was het verboden zich er metterwoon te vestigen. Evenmin was het den inwoners vergund particulier grondbezit er op na te houden.

Deze voorschriften maken het begrijpelijk, dat er omtrent 1700 op zijn hoogst acht vreemdelingen woonden, en dat waren nog allen ambtenaren: de Commandeur, een vice-commandeur, of factoor, die voor het Noord-Westelijke gedeelte des eilands te zorgen had, twee ruiters, drie soldaten, en een onderchirurgijn. Later heeft men aan den Commandeur nog een tweeden opzichter of factoor toegevoegd, en is tevens de naam der ruiters vervangen door batterijwachters. Nog later werd het hoofd des eilands Gezaghebber genoemd, en zo heet hij nu nog. Maar noch van deze wachters, noch van de soldaten mag men zich veel voorstellen. Bosch geeft er in 1828 een geestige beschrijving van. 'Sprekende over de batterijwachters zegt hij: „Deze laatsten werden oudtijds Ruiters genaamd, mogelijk omdat zij, bij het verkrijgen dier posten, meestal zo oud en afgeleefd waren, dat zij niet goed meer lopen konden. Zij waren de overblijfselen van weggesmolten garnizoenen, en dikwijls de toonbeelden van de mogelijkheid dat de mens in warme gewesten, onder het gebruik van sterke dranken, nog een hoge ouderdom bereiken kan. Van genoemde lijfgarde, alias Batterij-wachters, werden er tijd twee aan iedere der Commande[urs] te Aruba en Bonaire toegevoegd, [om] de orde en de rust te bewaren, de[wijl] men van hun hoge jaren niet meer v[er]wachten kon, dat zij dezelve sto[ren] zouden. „En Teenstra schrijft in 18[..] over de militairen als van hen „die g[ro]tendeels voor straf herwaarts wor[den] gezonden".

In een instructie aan den Comm[an]deur van Bonaire ten jare 1815 wor[den] de twee helpers van het „opperho[ofd] des eilands" met andere namen aan[ge]duid: de kapitein en de luitenant [der] Indianen. Hun werk echter was ge[heel] anders dan hun namen deden verm[oe]den. „De kapitein der Indianen is [ge]chargeerd met de uitoefening van al[les] wat niet speciaal aan andere ambte[na]ren gedemandeerd is; hij adviseert [over] het formeren der Inventarissen v[an] 's Lands Eigendommen, houdt adno[ta]tie van alle veranderingen, die da[ar] voorvallen, en moet de verantwoord[in]gen van den Commandeur onderte[ke]nen". Zij hadden nog afzonderlijke [in]structies om schouw, burgerlijke st[and], politie en ijk te verzorgen, en wa[t] bovendien belast met het opzicht o[ver] alle werken, die door Indianen, vrij[ge]latenen en ingezetenen voor het G[ou]vernement werden verricht; en [dat] was niet gering, want bijna allen h[ad]den verplichte diensten.

Wordt vervolgd